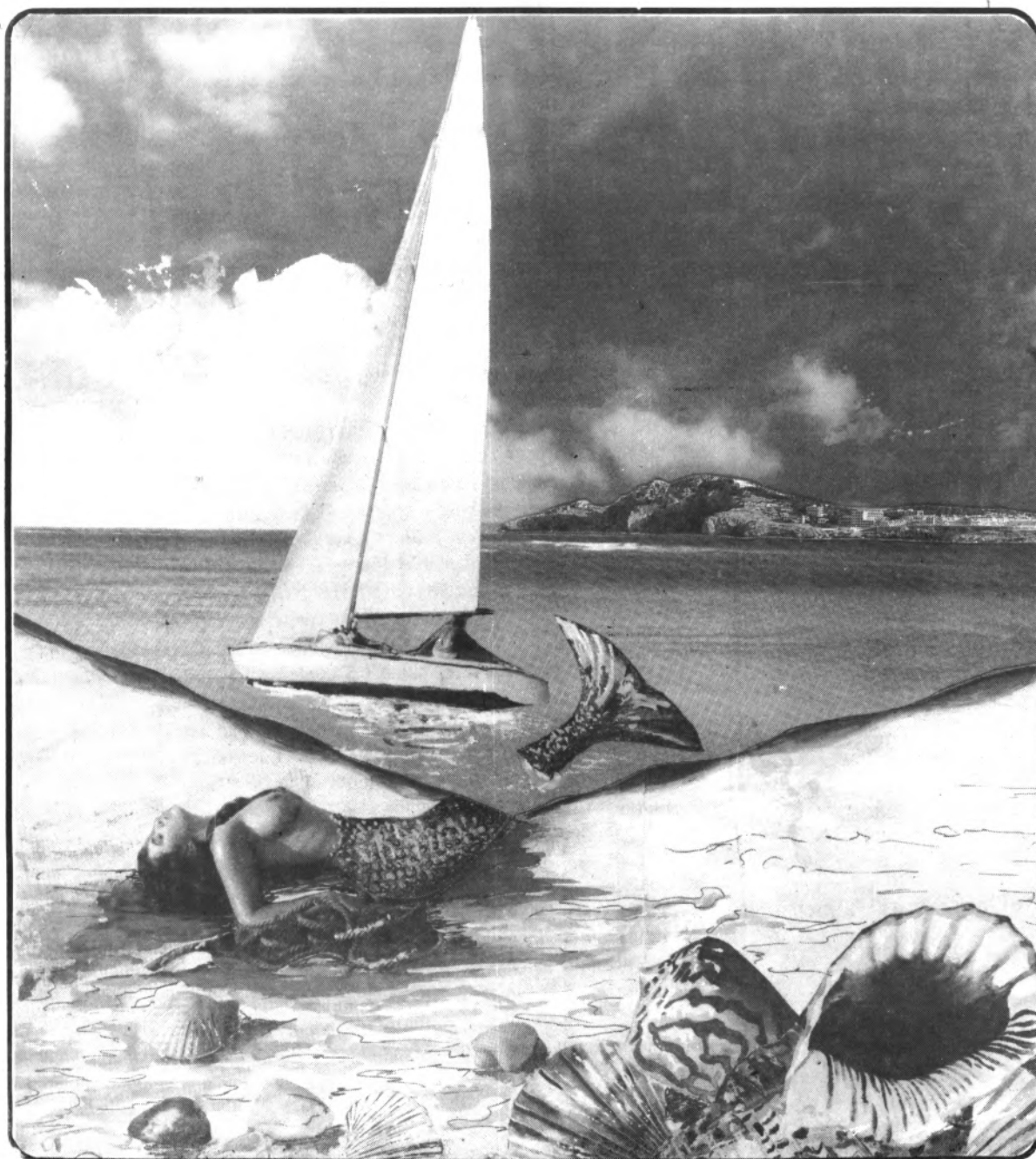

ne. 132 Capdepera i Cala Rajada juliol 1.992

PORTALET

Cap Vermell.

Juliol 1.992.

Bolletí de l'Obra
Cultural Balear.

**Capdepera
i
Cala Rajada.**

L'hem fet:

Joan Rai.
Pep Terrassa.
Ma. Antònia Gomis.
Jaume Fuster.
Paco Galià.
Sebastià Ferrer.
Biel Torres.
Joan Espiritusanto.
Miquel Ferragut.
Llucià Sirer.
Isidor Rodríguez.
Isidre Boné.

Dipòsit legal 1197/80.

Imprimeix:

Apostol i Civilitzador .
(Petra).

Els col.laboradors d'aquesta revista, expressen únicament la seva opinió als articles.

Cap Vermell.
Apartat de correus,69.
Capdepera.

Cala Agulla "mon amour".

Cala Agulla és la platja més representativa del nostre terme municipal, dit això sense ànim de menysprear Canyamel, Font de Sa Cala o Cala Mesquida.

El seu valor paisatgístic, ecològic i social és innegable, prova d'això és la seva declaració com 'AREA NATURAL D'ESPECIAL PROTECCIO (BOCAIB Nº31 del 9-3-1991) Però, Cala Agulla, no sempre ha estat valorada així. Ja fa uns anys un grup de calajaders encetàren una "moguda" per salvar-la dels projectes urbanístic i mantenir-la verge.

Des d'aleshores la platja, les dunes i el magnífic bosc, on conviuen pins, garballons i savines, han patit una constant pressió humana. Cotxes, motos i la massificació creixent, especialment a l'estiu, la fan malbé. Envaeixen les voreres del camí, arrassen el bosc baix i ho converteixen tot en un gran aparcament i femer.

Els consistoris anteriors intentaren privar l'accés més enllà de la paret de la partió de Son Jaumell, però fou un fracàs. Ni la disposició d'un parking gratuït, ni l'edició de cartells a tot color...foren suficients per convencer a la gent. Tothom seguia aparcant al bosc, realment, el pas mai arribà a estar tancat, potser per manca de marc legal -la declaració de Cala Agulla com a Area Natural és recent- o per indecisió política.

Ara, aquest estiu, s'ha pres la mesura. El pas s'ha tancat, s'ha fet el parking i grans pedres impedeixen sortir de la carretera asfaltada. L'Opinió Pública està remoguda. Pràcticament tothom acceptaria el tancament del pas als vehicles a motor, per conservar el bosc i dunes de Cala Agulla. Es lògic - i necessari- que es vulgui protegir un dels millors paratges que tenim i minvar la pressió -i destrucció lenta però implacable- humana.

El que no està tan assumit és com s'ha fet. No ha agradat que es vulgui fer pagar una quantitat clarament abusiva (400 ptes per dia o fracció). Tant l'Ajuntament com l'Associació de Veïns "Es Faralló", concesionari del parking, s'han passat. Ara es pretén negociar a la baixa (es comenta fer una rebaixa -meitat?- als residents, fer abonaments, només cobrar els caps de setmana...). Però.... Per què no és gratuït? Per què no assumeix "Es Faralló" el lloguer de l'espai d'aparcament? Per què no s'han previst els efectes? Quina informació s'ha donat al públic? On és el fulllet informatiu que es deia que es faria al respecte?

I el primer diumenge quedà palesa l'errada. L'efecte fou el contrari del que es pretenia, la gent aparcà a la vorera de la carretera o a la zona boscosa precedent, espenyant un espai fins ara conservat. Al pàrking només una vintena de cotxes aparcats.

Ara un grup de veïnats, de Cala Rajada i Capdepera, demanen signatures per exigir la gratuïtat del pàrking. Des de *Cap Vermell* donam un Si rotunt al tancament del pas als vehicles al bosc, Cala Agulla ho necessita per seguir essent el que és - o millorar -. I un No al pàrking pagant, i meys amb els preus proposats.

Qui vulgui anar a la platja a fer un capficó o una nedadeta de mitja hora - o tot el dia - no té per què desenbutxacar més doblers. Ja pagam prou impostos.

ERROR. A més de moltes de altres, al número del mes anterior cometérem un error imperdonable. A la portada apareix com la revista del mes de maig quan el número 131 és el del juny.

PESCA. La pesca ha estat notícia a la nostra comunitat. Fa unes setmanes la premsa illenca es feia resó de la problemàtica del sector, amb unes declaracions de professionals cala-rajaders.

Una de les seves preocupacions, la pesca il·legal, fou ratificada poc després amb l'acció de "Greenpeace" que interceptà vaixells de pesca il·legal entre Cala Rajada i Menorca.

Es fa evident la deixadessa de les nostres autoritats marítimes davant la pesca amb arts il·legals com és el cas d'aquests pesquers italians que empen "xerxes de deriva" que arrasen zones senceres sense tenir esment de espècies protegides i tamanys.

Una vegada més queda demostrat que no basta tenir lleis proteccionistes si no es té la voluntat de fer-les complir.

CONCURS. La casa andalussa a Capdepera ha organitzat un concurs de dibuix i referits als aconteixements d'ESPANYA 92, EXPO-SEVILLA, MADRID CAPITAL CULTURAL i OLIMPIADES DE BARCELONA. Han comtat amb la col·laboració de l'Ajuntament, escoles i empreses privades. Èxit!

PREMIS LITERARIS de la Vall de Sóller. Organitzats pel grup Novetat es convoquen els premis VI edició Vall d'Or de poesia; III edició Guillem Colom i Ferrà

de posia local i I edició Pau Noguera (a) de glosa. Tots en llengua catalana amb tema lliure. Informació: 63 09 02.

CASTELL DE CAPDEPERA ja tenim maquineta de refrescs a l'entrada, així que passar calor no serà un motiu vàlid per no visitar el castell. Confiem que no hi haguin llaunes per tot arreu com és habitual a prop d'aquestes maquinetes.

Per cert diuen que ha estat un èxit, això de fer pagar l'entrada als estrangers i no residents. L'impemta no dona abasts per imprimir les entrades necessàries. Com és que ningú va pensar abans ?

MOVIMENT DE TERRES. Devora la carretera de Ca'n Patilla han fet un moviment de terres notable, sembla que és una primera fase per fer la unió entre aquesta carretera amb l'Autovia Joan Carles I, a la zona del camp de futbol. Així es descongestionaria el tràfic del carrer del Port.

238. És el número de llibres de "Capdepera i els reis" de Sebastià Ferrer Pascual, segons fonts ben informades, qu l'Ajuntament guarda ben guardats a redossa de pluges, tormentes i ventades. Segur que aquests no es rovellaran .....i ningú els trepanarà amb la mirada.

CATALA. L'Ajuntament ha tingut una bona idea per potenciar l'ús del Català i ajudar als estudiants que tènen dificultats. Per això ha preparat un cursets de repàs i millora per al.lots que estudien segona etapa d'EGB. El preu simbòlic és de 1000 ptes. El que no han fet gaire bé, és no incloure en la proposta a l'escola de S'Auba. Una bona idea, que pot crear un conflicte o sentiments de deixadessa per no fer ben les coses. Per què no s'ha inclòs l'escola de Cala Rajada ?

El Temps...

...el nostre temps

Per Joan Esperitusanto

El juny és el primer mes de l'estiu meteorològic, però no de l'estrònic que comença a la tercera desena de juny i es caracteritza per la bonança del temps sense més inconvenients que les tormentes. Són molts els indicis del canvi de temps, alguns es conproven observant el comportament dels animals més sensibles. El solstici d'estiu va arribar el dia 21 a les 3 h. 15 m., data en que el sol queda damunt l'horitzó quinze hores; aquest dia és el més llarg de l'any.

El dia primer de juny el sol va sortir a les 4 h., 46 m. i es va pondre a les 19 h., 38 m., mentre que el darrer dia del mes el sol va sortir a les 4 h., 48 m. i es va pondre a les 19 h. 49 m.

El dia 15, a les 2h., 9 m., tengerem un eclipse parcial de Lluna que va esser visible a Espanya, durà fins a les 7 h. 45 m. Un eclipse total de Sol es va produir dia 30 però no va esser visible des de el nostre país.

El mes de juny d'enguany ha tengut 10 dies de pluja, amb una precipitació total de 23,8 l. m²; unes pluges poc considerables on la màxima fou la corresponent a la del dia 21 amb 14,31. m². Els vents dominants han correspost al tercer quadrant, és a dir, un llevant-llebeig, bufant molt de tramuntana el dia 22. Només tenim consignat un dia de tempestes que va ser el dia 12 de capvespre.

Les temperatures màximes començaren a principis de mes entorn dels 25°, per anar pujant i situar-se al voltants dels 30°, amb una davallada el dia vint-i-un, quan bufava la tramuntana, que tengerem vint graus. Les mínimes començaren en quinze graus i poc a poc pujaren fins arribar als vint graus dels darrers dies. LA mínima del dia 21 va ser de 14°.

Cap Vermell 4

AGENDA DE LA VILA

Mes de juny

Nats:

Dia 31 de març Lucas Cleland Cumberlege
Saunders de Lluís i Genifer.

Dia 1 de juny Elisabet Gili i Massanet de
Maria i Mateu.

Dia 6 de juny Amanda Díaz Bauzá de
Casiano i Francisca

Dia 15 de juny Jesús González Sánchez de
José Ma i Ana

Finats:

Dia 3 de juny Antònia Tous Ginard (15-
8-1904)

Dia 22 de juny Gerbert Gert Bernhard
Fisher (24-9-51)

Dia 23 de juny Eleonor Inocencia Cuesta
Sevilla (28-6-1907)

Dia 29 de juny Werner Alfred Artur Schlit
(10-2-1930)

Noes:

Dia 4 de juny Manuel García Benítez i
Ana María Quintanilla Decruz.

ES MUSSOL

Es grup de teatre local, Es Mussol, possà en escena s'obra Ca Nostra d'en Joan Mas, una comedia en tres actes i un epíleg.

Entre actors i tramoistes, una vintena de persones foren necessàries per representar aquesta obra.

Els components del grup no han regatejat esforços durant molts de vespres d'assaigs perquè noltros passasim una vetllada agradable. Per aconseguir-ho els ha tocat passar moltes vetllades "al pie del cañon", unes més animades i altres menys, també les tocava uns vespres haver de sopar tard i uns altres... no sopar de cap casta. Els que s'havien d'aixecar de mati els tocava anar-sen ajeure a deshora. A uns altres deixar compromissos contrets. Però, després de tots aquets sacrificis han tingut sa recompensa del recolzament que es poble ha tingut amb ells.

Els actors, amb aquest recolzament, agafen coratge quan veuen el teatre plè de gent que els està animant.

Idó a Capdepera tenim dues coses: es grup de teatre Es Mussol dispost a fer-nos passar més vetllades com ses des dies 1 i 2 de maig, i es poble que ha demostrat que vol actuacions de teatre.

Els encarregats de fomentar aquestes actuacions, que estàn dins ets estaments oficials, que prenguin nota d'aquestes actuacions i els recolzin, que els resultats són molt possitius.

S'actuació de cada un des components des grup va esser de molts de quilats.

En Francesc Oleo ha sabut entrar dins aquest personatge del Sen Marruell, que pareixia que s'autor, al escriure s'obra, pensava amb en Francesc. Aquest vell que anomena ses coses pes seu nom, tant si era per es seu fill, com si era pes jesuïta va esser interpretat d'una manera perfecta per en Francesc.

Na Mari-Germa Melis, amb sa seva actuació, ens va fer recordar ses nostres ties des carrer tal, que molts de dies no es poden sofrir a elles mateixes; però quan les compareix un nebot... , veuen es cel obert. Ho va fer tan bé que només li faltava es gaiatet per ajudar-se de sa artrosis pròpia de s'edat que tan bé representà. Xiflada des nebot que li hagués fer rentar llana negra, Na Mari-Germa ens pareixia sa tia de bon i de veres.

Na Bàrbara Flaquer -ja sabem Bàrbara, que tú pots representar amb soltesa molts de personatges diferents; però es d'una dona amb els renyons clossos, és el que millor te va-en es paper de Na Miquela el va treure com volia que fos s'autor i es director, incluida l'escena en la que se desboca i arribada s'hora de dar metralleta... pareixia de sa banda d'Alcapone.

Don Honorat Clavaguera i Codonyer és un d'aquets papers que s'autor inclou per omplir buits i donar un poc més d'emoció. En Climent Alzina el saber omplir molt bé.

En Joan, es nebot de ses ties repelenques, és un paper un poc difícil de representar i en Climent Crespo va

haver de jugar dins un parell de terrenys, primer ha de esser es nebot hereu de ses ties caparrudes, després s'estimat d'una al.lota molt més moderna que ell, que quíasi el força devant es públic de calentona que va; després ha de fer es paper d'intermediari per veure d'arreglar es bollit que es sogra asper ha armat en ses ties. En Climent va estar a s'altura que ets diferents papers li demanaven.

N'Isidor Rodriguez, amb aquest paper esporàdic de Mr. David Miller, que s'autor incluí per provocar a ses dues germanes reboes unes castellanades que encara fan molta gràcia al públic mallorquí. Molt bé està N'Isidor en totes ses seves intervencions.

Ets paperets curts són sempre mals de representar perquè als actors no els dona quíasi temps d'entrar dins es personatge N'Angel Diez, ajudat des' indumentària apropiada aconseguí representar un capellà de veres, d'aquests que se pensen que manejan el poble a sa seva manera, i si no... ajonallet als peus des confessionari... per qué si no... !

En Pep Uceda ha sabut treure d'en Pere Antoni, es jutge, es paper d'un home que està en es poder per "enchufe". Normalment a aquests persones ningú les fa plet i no s'adonen compte que al poble tots mos coneixem i sabem, per molt jutge que sia, quin número calça i de quin peu coixeja. En Pep ha sabut esser enèrgic en es moments que ho tenia que ser i tocar retirada en es moments que li tocaven sa camisa. Pep, has perescut un jutge de veres.

En Toni Perelló mos va fer viure amb naturalitat es personatge d'en Pep Marruell, que s'en va anar a correr món i tornà amb les butxaques plenes pensant que amb doblers ho podria aconseguir tot. Esperem que no sia es darrer pic que veigem en Toni damunt s'escenari.

Na Rafela Flaquer va saber treure el paper de Na Rosa Fil, aquesta nina desbaratada, fluixeta de cervellera, que es moradui li pica, això Na Rafela mos ho va fer viure de prop.

Catherine és un nom que no diu res en mallorquí, ara quí deia en mallorquí era na Xisca Vicens, que va venir carregada de diplomes, un per cada cosa de que parlava. Ens va fer recordar aquelles primeres extrangeres que tingerem per aquí i que es decidiren a parlar sa nostra llengua. Na Xisca va saber interpretà molt bé es paper de filla de "papa", i quan li passà es primer jove per devant... , sa calentura no la va deixar està aturada, que si no fos estat que ses ties morronxes arribaren... ella donant fregàs al nebot, aguesin romput es llit.

Es jesuïta, D. Pep Gomila, es missér, es que havia de resoldre es problemes des fill del Sen Marruell, el que havia de fotre a ses dues germanes beneïtes, es que va prometre al jutge un rellotge si l'ajudave, s'amic d'infància de D. Honorat, es més llest de sa pandilla, es que en un no rés confesà es capellà, es jesuïta que desde es principi ja no convençé al Sen Marruell. Tot això mos ho va fer viure en Jaume Tous igual com si fos vera.

Na Maria Llull va saber trobar sa roba adequada per es distints personatges i per s'època en que es desenrollà s'obra.

Ses apuntadores, Na Catalina Diez i Na Marisa Rico

si es que tingueren errades, ja ho diran ets seus companys, nosaltres no hem notarem cap, ni a ses entrades en escena ni als dialegs, i això diu molt a favor seu.

Va estar molt bé l'incorporació musical que ens va fer en Tofol Sureda omplint buids i entre-actes. Tal vegada sa ràfega d'ametralladora va esser uns des efectes més ben lograts.

Es llum dona vida i la lleva a ses escenes. N'Enric Torremocha amb un sol escenari, mos feia viure a una casa o s'altra i quan era necessari a ses dues.

D'en Joan Rai per molt que diguem no descobrirem res. Ell va neixer artista, sa desenrollat com una persona polifacètica i al llarg des temps s'ha sebut envoltar d'uns companys que l'entenen a la perfecció.

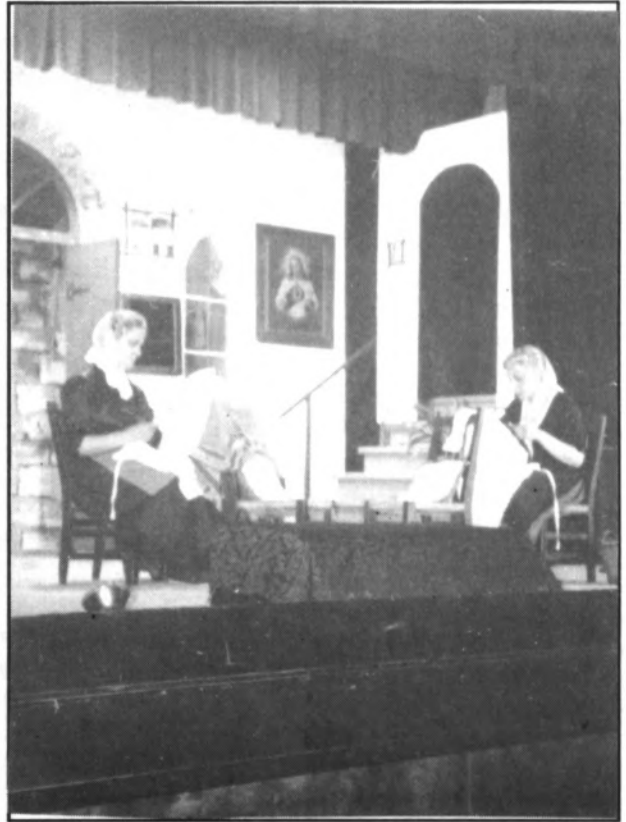
A més, en aquesta obra, en Joan, li ha sebut treure es màxim i donar-li un ritme apropiat aconseguint que es públic participas en ets embrols de s'obra.

La presentació de personatges, al principi de s'obra, va estar molt encertada.

Joan, no t' aturis de cercar valors i de fer cantera a dins aquest redol cultural que tú tan bé domines, per ventura un dia uns altres podran passar mà d'aquest personal que a tú t'ha duit tanta feina polir.

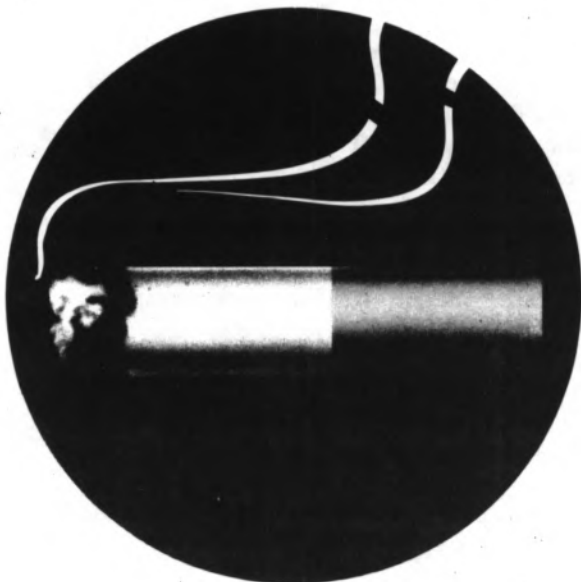
Molts que s'anomenen mestres no dominen com tú es seu rotl.lo com tú domines es des teatre.

No vos atureu ara que ens teniu enllapolits, el manco donau-nos-ne dues o tres cada any, es públic no vos ha fallat ni vos fallarà, no mos falleu vosaltres.

Mussols... ! vos esperam

Sebastià Ferrer "Maleter" (4-5-92)

GOVERN BALEAR

CONSELLERIA DE SANITAT
I SECURETAT SOCIAL

Per què ?

- *Per què la depuradora torna fer mala olor?**
- *Per què es limita la velocitat mentre els fabricants d'automòbils inciten a infringir la llei ?**
- *Per què ningú contesta aquets per què ?**
- *Per què baraten tant de capellà com si fos un entrenador de futbol ?**
- *Per què en tot el municipi no hi ha cap parc infantil en condicions ?**

REFORMA EDUCATIVA 92

(Continuació)

El tema és prou important per tornar a incidir en la qüestió que ens interessa a tots en general i més en concret als pares dels alumnes que hauran de sofrir aquesta transformació progressiva d'allò que s'ha d'ensenyar i de la manera d'ensenyar-ho.

Fins fa poc temps el que ha estat més important aprendre dins l'escola, per a la majoria de la societat, ha estat un caramull de coses introduïdes dins el cap del nin -com si fos un sac sense fons ni pes-, d'una forma mecànica sense donar massa importància al significat d'allò que aprenia. Prevalia saber moltes coses, com més noms de rius i de muntanyes recitava més bona era la nota, com més grossa era la suma més bo suposavem que era l'alumne "matemàtic". Aquestes eren les barreres més importants, no es platetjava la forma de lograr la informació, ni el sistema, ni la actitud del nin davant les coses de la vida. En definitiva només interessava fer del "petit" un llibre obert de recitació de noms o de càlculs instantanis i eterns. Amb aquesta doctrina els ben dotats en memòria mecànica triunfaven. Els altres -que tenien una capacitat raonadora- només les quedava la sortida de deixar volar la seva imaginació pensant en altres coses. Amb el patró que funcionava dins les escoles no podien arribar al nivell superior si no era amb un esforç inútil al llarg del temps, L'evidència ens ben demostra que s'ha d'exercitar la memòria, però d'una forma significativa per al nin perquè aquesta sigui aprofitable a llarg plaç; degut a que tots els coneixements adquirits mecànicament es van oblidant paulatinament. A partir d'aquí podem deduir que tot aquell esforç de la memorització mecànica ha estat inservible i en conseqüència no ens queda gaire cosa. Per al contrari, el raonament, la reflexió, els sistemes de recerca i d'observació, la investigació, l'actuació autònoma del propi nin, les relacions socials, el coneixement de la realitat del que quotidianament l'envolta, el domini

del llenguatge oral i escrit,..., podran ésser algunes de les coses que ens aportarà aquesta nova manera de fer les coses dins el camp educatiu.

Aquesta tasca no és començarà en fred a partir del curs vinent, sinó que ve donada per quasi nou anys d'experimentació oficial o oficiosa dels professionals. Les pràctiques i observacions, que han suposat un esforç important per part del professorat, ens permetran arribar -al llarg d'un període prevists d'uns deu anys- a una nova forma de fer les coses més d'acord amb el pensament "d'atribuir significació rellevant" al que ensenyam diàriament a les escoles.

La Reforma Educativa, que partirà d'aquestes premisses pedagògiques, s'iniciarà a partir del curs 92-93 a preescolar i a cicle inicial. Esperam que l'esforç de tants de professionals i la inversió econòmica es dugui a bon port, possibilitant una Reforma real i efectiva.

Llapis, tinta i tinter

AVISOS NOCES i COMUNICATS.

Amb un comunicat de premsa, el PSM denuncia el greu estat de conservació del Poblament talaiòtic de Sos Sastres de Capdepera, davant el Parlament de Les Illes Balears.

"A la denuncia feta a finals de 1.991 pel nostre grup parlamentari a la Conselleria de Cultura sobre les obres de moviments de terres i obertura de camins al poblament talaiòtic de Sos Sastres del terme municipal de Capdepera, novament sol·licitam informació a la Conselleria de Cultura sobre l'expedient sancionador iniciat per la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic. Segons les nostres notícies, encara ara no s'han pres mesures correctores per tal de sancionar els possibles infractors de les obres del conjunt arqueològic, i sobretot, per vetllar perquè fets com el que ens ocupa no es tornin a produir per evitar el greu deteriorament del nostre patrimoni."

Aquest és el text presentat al Parlament.

A la Mesa del Parlament de les Illes Balears.

B) D'acord amb el que preveuen els articles 155 i següents del Reglament del Parlament de les Illes Balears, la Diputada sotsignant presenta les següents preguntes amb sol·licitud de resposta escrita.

Destrucció del poblament talaiòtic de Sos Sastres

A finals del 1991, l'Ajuntament de Capdepera va denunciar davant la Comissió del patrimoni històric-artístic de Mallorca la destrucció parcial de la murada i poblament talaiòtic de Sos Sastres del terme municipal de Capdepera.

Aquest conjunt arqueològic està inclòs dins l'àrea ocupada pel camp de golf Roca Viva.

Les obres que afectaren el conjunt, varen ésser produïdes per moviments de terres i obertura de camins. En aquestes obres s'expolïà de tal manera el recinte fortificat que, fins i tot, s'empraren lloses de la murada com a elements decoratius del complex del camp de golf.

De llavors ençà tot i haver-se iniciat un expedient sancionador de banda de la Comissió del patrimoni històric-artístic no s'ha tingut coneixença de cap resolució ni de cap passa encaminada a sancionar un atemptat tan considerable i a impedir que fets com aquest es tornin a repetir.

- Quines actuacions ha duit a terme la Conselleria per tal d'aclarir i sancionar, si pertoca, els responsables de la destrucció parcial del poblament talaiòtic de Sos Sastres?

- En quin moment es troba l'expedient sancionador obert a tal efecte?

- Té voluntat la Conselleria de Cultura d'actuar en conseqüència davant la gravetat d'aquests fets?

Palma, 19 de maig del 1992.
La Diputada:
M. Antònia Vadell i Ferrer.

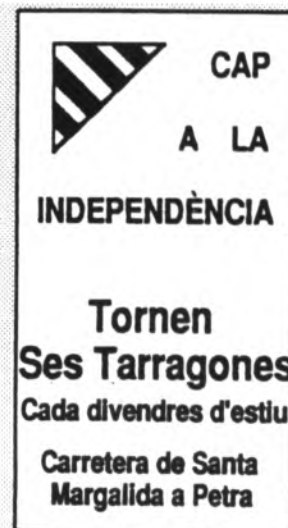
Altres comunicats....

FUNDACION ANTONIO MAURA. Convocatòria de l'Unversitat Internacional del Mediterrani, organitzada per la "fundación Antonio Maura de Baleares", que es celebrarà del 9 al 17 de juliol a Eivissa. Els seminaris proposats són: "los retos de la biogenética", "el tratamiento de las minorías en Europa", "la crisis de nuestra era y el nuevo milenio" i "lecciones sobre la cultura y la historia de Ibiza y Formentera". Com és habitual amb les activitats "conservadores" els seminaris seràn integrament en castellà. Això sí compta amb un bon plantell de ponents.

SES TARRAGONES. L'altra convocatòria és de signe contrari a l'anterior, es tracta de: "...unes vetllades que tracten com a tema de fons la Independència del nostre País. Generalment comencen amb una conferència i es passa al sopar i a seguir parlant mentres també prenen la fresca. Són unes vetllades que pretenen ser lúdiques i, per què no?, també lúcides!". El conegut capellà, poeta i militant independentista Jaume Santandreu en nom del grup coordinador, conviden a "Ses Tarragones" (Santa Margalida) a tothom interessat amb passar la vetllada. Per a més informació telèfon 72 88 26 (de 18 a 20 h.)

L'estiu passat intervingueren Alexandre Forcades, Angel Colom, Antoni Serra, Heribert Barrera, entre altres.

Dia 5,16.00 h. - En "Es Cavaller": Interessants carreres de cavalls. Organitza: SOCIETAT HIPICA GAVELLINA DE TROT. Programes a part.

Dia 9,22.00 h.- Jardins de Ca'n March. V Serenates d'Estiu. Actuació del "PARACELTUSQUARTET" de Viena. Organitza: Joventuts Musicals. Programes a part.

Dia 10,22,30 h.- A l'Església. Pregó de Festa a càrrec de BARTOMEU CATAL À (Director del Projecte Home). Tot seguit, concert de la CORAL DE SON SERVERA i la CORAL S'ALZINAR de Capdepera.

Dia 11,20,30 h.- Passacarrers que volem aprofitar per manifestar el nostre rebuig al tràfic de drogues. Participaran la BANDA DE CORNETES I TAMBORS i el C.C. BANDA DE MÚSICA DE CAPDEPERA. Sortirem de l'Església i acabarem al Moll, on, des de les 19,00 h. tindrà lloc una demostració de vol amb GLOBUS AEROST ÀTIC.

21,30 h.- Sopar per a pescadors.

23.00 h.- En el Moll, gran ball amb l'actuació dels grups OASIS i TUMBET DE SOLFA ORQUESTRA.

Dia 12,10,30 h.- Extraordinari partit de futbol, sols comparable a un Madrid-Barça dels millors temps. Es tracta de l'enfrontament entre XARXERS I BOVERS, que promet treure xispes.

12,00 h.- VII TRAVESSIA DEL MOLL NEDANT. JOC DEL PAL ENSABONAT.

21,30 h.- A l'Església, concert extraordinari del C.C. BANDA DE MÚSICA DE CAPDEPERA. Programes a part.

Dia 13,22.00 h.- En el Saló Parroquial, taula rodona en què debatrem la PROBLEM ÀTICA DE L'ESPORT AL NOSTRE MUNICIPI.

Dia 15,22.00 h.- Gran Vetllada de teatre en el Moll, amb l'actuació del GRUP ESC ÈNIC ARTANENC. Posaran en escena, "CA'N MIRAPRIM" de Joan Mas.

Dia 16,8.30 h.- Tradicional berenar dels mariners.

19.45 h.- Sortida de la imatge de la Mare de Déu del Carme des de l'Església, acompanyada per la Banda de Cornetes i Tambors i el C.C. Banda de Música de Capdepera.

20.00 h.- MISSA DEL CARME, en el Moll.

21.00 h.- PROCESS Ó MAR ÍTIMA.

22.00 h.- FOCS ARTIFICIALS.

22.30 h.- FI DE FESTA EN EL MOLL.

Dia 18, 1930 h.- V MITJA MARATHON DEL CARME. CAMPIONAT ABSOLUT DE BALEARS DE GRAN FONTS. Sortida del Carrer Elionor Servera (zona de les drassanes) i arribada en el Moll.

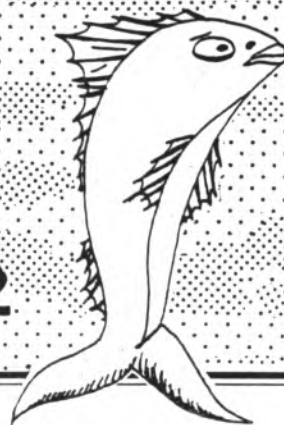
22.00 h.- Entrega de premis.

Notes:

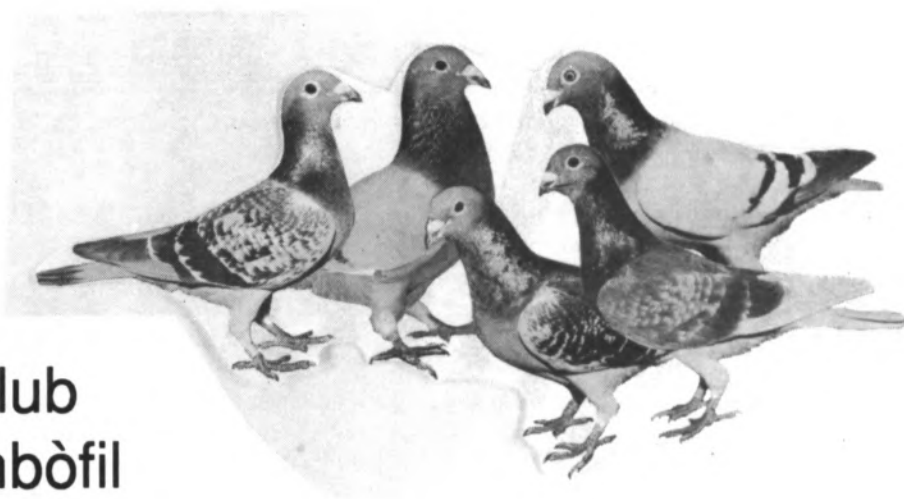
* Del dia 13 al dia 16, a la Casa del Mar romandrà oberta una exposició de maquetes navals ("bous") de D. FRANCISCO QUILES RUIZ. Horari de visita: de 9,00 h. a 14,00 h.

* Del dia 11 al dia 16, a partir de les 18.00 h., la Confraria del Sant Crist dels Pescadors tindrà oberta la seva Tómbola en el Moll.

el Carme'92

CONVERSA

Club Colombòfil Capdepera

En Pere Alcina Gelabert i en Bartomeu Riutort Perelló són el president i secretari, respectivament, del Club Colombòfil de Capdepera.

Aquets dies estan preparant el sopar de cloenda de temporada; una vetllada que ja és tradicional dins la història del club.

C.V.- Els directius estan contents; sembla que el club gaudeix de bona salut. Es així?

- El Club Colombòfil de Capdepera està eufòric perquè enguany ha tengut la sort de classificar-se, en unes quantes amollades, dins els primers llocs del Grup Mallorca. Diumenge, dia 28 de juny, anàrem a recollir els premis.

El Club te pocs socis, una dotzena, però són incansables. La cria de coloms missatgers és un esport car practicat per pobles - ens assegura el president.

C.V.- Com ha anat la temporada colombòfila?

- Ha estat molt dolenta; no tan sols a Capdepera sinó a tot Mallorca. El temps no ens ha acompanyat gens ni mica, hem tengut molt de vent, molta de calitja i falcons. En els darrers dos anys ha augmentat molt el nombre de falcons; avui mateix he recollit un colom ferit de falcó - diu en Pere.

C.V.- Com és això? Hi ha tants de falcons?

- Jo no ho havia vist mai - assegura en Tomeu. A començament de temporada els colomins encara no saben anar amb s'esbart i quan els falcons ataquen s'assusten i surten del grup, aleshores és quan els falcons les cacen. Els coloms adults, es a dir els que ja han viatjat, no surten mai de dins s'esbart i saben sortejar els atacs, fugir i amagar-se entre els arbres. Enguany els falcons ens han pres fins a un vint per cent dels colomins.

C.V.- Com actuen els vents?

- Està ben comprovat que els dies que tenim vent de ponent i mestral els coloms ens arriben; en canvi quan el vent es contrari, es a dir, llevant, xaloc i llebeig, ens arriben menys coloms perquè el vent els frena i queden esgotats abans d'arribar al colomer, desapareixen pel camí.

C.V.- I sa calitja com afecta als coloms?

- Per jo és el contrari més gros que tenen els coloms missatgers - diu en Pere. A causa de la poca visibilitat els coloms es despisten molt. Hem comprovat que quan hi ha calitja els co-

loms van arribant durant un parell de dies.

C.V.- Quan va acabar la temporada?

- Per nosaltres la temporada acabar dia 25 d'abril, que és la data que ens arribaren dos únics coloms; que eren del colomer d'en Pere -afegeix en Tolo. Varem participar a una altra amollada en el mes de maig però no ens arribar cap colom.'

C.V.- I ara, en s'estiu, què feis?

- En s'estiu els coloms muden la ploma i, per tant, no poden viatjar. Per altre part, tanpoc aguantarien la forta calor.

C.V.- Quan comença la temporada els colombòfils?

- En el mes d'octubre començam a ensenyar a viatjar an els colomins. Les primers amollades es fan des de Sant Llorenç i despres, de cada vegada s'amollen de més lluny. A la darrera setmana de gener els colomins ja estan a punt i feim la primera amollada de bon de veres des de l'illa d'Eivisa.

En Sebastià Julià "Sebas", que és un bon colombòfil, és l'encarregat de fer aquestes primeres amollades per entrenar els colomins. En "Sebas", amb el camió de l'Ajuntament, es cuida els caps de setmana de fer viatjar els colomins; aquesta feina és molt sacrificada perquè per un colombòfil veure arribar els coloms al colomer es la seva recompensa i es molt amocionant; en "Sebas" s'ho perd un any i un altre perquè quan arriben els coloms ell encara està dins el camió.

C.V.- Com es troba el club a nivell de funcionament?

- Tenir un càrrec directiu es molt sacrificat perquè hi ha molta de feina; per això, sempre hi ha errades i el que demanam és que les feines estiguin més repartides i que es sàpiguen disculpar les equivocacions.

C.V.- Com vos duis amb els caçadors?

- Ens duim bé. Hi ha qualque caçador que dispara als coloms; de fet, durant la

temporada de caça hi ha colombòfils que s'estimen més tenir els coloms dins el colomer - diu el president.

C.V.- Quines ajudes rebeu?

- L'Ajuntament, si bé no ens dona cap dobler, ens deixa el camió i un local per tenir les reunions. Enguany hem rebut, per primera vegada, un ajut del Consell Insular de Mallorca. També ens ajuden economicament bastantes cases comercials.

La vetllada és càlida, animada, ben estiuenca. En Pere i un servidor han pres volada cap al respectiu colomer. En Tomeu, que dur la marxa dins el cos, ha canviat de rotllada i es perd dins l'escalfor de la nit.

Classificació d'honor de la temporada 1991-92

Coloms lliure. Grup Mallorca.
Alacant, dia 16-4-92

Coloms engabiats 1564- cronometrats 156
En tercer lloc Joan Joan Trobat-
Joan Joan Rotger

Valdepenyes, dia 25-4-92
Coloms engabiats 256- cronometrats 16
En el lloc onze i tretze Pere Alcina Gelabert

Velocitat Adults 1992
En el lloc catorze Mateu Cantó Bisbal

Absolut LLiure 1992
En tercer lloc J.J. Trobat- J.J. Rotger
amb 1863 punts

SONS I RENOUS

per Maria Antònia Gomis

C. C. Banda de Música de Capdepera

Ens trobam a l'entrada del que era abans el bar del teatre Principal de Capdepera.

Dins el local, una trentena de joves i alguns de més majors assagen la Simfonia nº 8, "Inacabada", de F. Schubert. Els clarinets toquen la melodia principal, la més coneguda, mentre que els saxòfons i els instruments de metall responen a les diferents seccions de la partitura, recolzats pels timbals i altres instruments de percussió. La batuta del director interromp, en diferents ocasions, l'assaig de l'obra per reajustar passatges, matisos, temps i grups rítmics. Però la Simfonia "Inacabada" de Schubert arriba al final; així acaba l'assaig d'aquesta nit.

Més tard sabrem per n'Enric Pastor que aquesta peça l'estrenaran a Pollença el proper dia 27 de juny.

Una vegada que el local quedi buit, trobarem uns moments per a conversar amb mestre Tomeu Massanet "Carbó" i amb l'actual director de la Banda, n'Enric Pastor. I és mestre Tomeu qui comença la conversa resumint els inicis i el passat de la Banda.

La primera banda de música local se formà a l'any 1936. Abans, però, ja existia una espècie de xaranga que tocava a l'església els dijous i divendres sants i a altres festes eclesiàstiques. La xaranga de principis de segle estava formada per 5 o 6 músics que tocaven instruments tan variats

com la flauta, la trompeta, el saxòfon, el baix, la caixa, el bombo i els plats. Més tard, a l'any 1924, se formaren dues agrupacions musicals: la banda del poble i la de la Caixa Rural. Però, com a dit abans mestre Tomeu, fou a l'any 1936 quan mestre Pere Antoni formà la primera banda pròpiament dita. Ca'n March comprà tots els instruments antics. En els anys quaranta una de les funcions fonamentals de la banda era l'acompanyament de sarsueles.

Més tard, la batuta passà a mans d'en "Duro", músic violinista de les Coves del Drac. Amb tot això, mestre Tomeu ja tocava el baix amb la banda. I va a ser per motius de treball que el mestre, en "Duro", va marxar del poble. Després d'unes polèmiques eleccions entre els músics, mestre Tomeu passà a ser el director.

En els anys cinquanta la banda ja tenia entre devuit i vint músics. Cada any en March feia un donatiu d'unes cinc mil pessetes que servien per comprar instruments. Els assajos eren a l'ajuntament, i així, prengue forma l'actual formació. Mestre Tomeu recorda que, a rel d'uns problemes interns de la formació, hi va haver una temporada que la banda tan sols tenia sis o set músics, però mai deixaren d'assajar. Ja fa uns deu anys que, amb l'entrada de gent jove, els músics començaren a anar a examinar-se al Consistori; llavors es constituí una junta directiva que redactà uns

estatuts; entorn als anys 1984-85 contractarem un professor pel metall, en Manuel Videgany, i un altre per la fusta, n'Enric Pastor, que, anys més tard, a rel de la jubilació de mestre Tomeu passaria a ser el director de la banda.

I parlar del concert de Santa Cecília de l'any 1989, amb l'homenatge a mestre Tomeu per la seva jubilació i la presentació del nou director, n'Enric Pastor, és començar a parlar de l'actualitat del C. C. Banda de Música de Capdepera. Ara és n'Enric Pastor qui segueix amb l'explicació; recorda com la proposta per dirigir la banda que li feu la junta directiva fou acceptada de seguida amb la condició de que mestre Tomeu seguis dins la formació. Personalment agraeix el recolzament que tingué de n'Enrico Liesegang i d'en Miquel "Mosson". Reconeix que sempre ha tingut molt de bon tracte amb la gent jove i agraeix la paciència que el jovent ha tingut per aguantar la disciplina dels assajos. Considera que la banda no s'ha de conformar amb els passacarrers i les funcions a les places, que ja saben fer molt bé. Es per això que els músics, en tres anys, han passat a tocar un ventall de peces ben variada, obertures de Rossini, Suppé, Beethoven, Tchaikowsky, Turina, "El Principi Igor" de Borodin, "l'Arlessienne", Schubert, etc; fins a tocar repertoris de músics de jazz com Glenn Miller. El director pensa que aquesta és una bona manera d'iniciar als joves a la música simfònica. De fet, ja té en projecte la "Simfonia del Nou Món" de Dvorak, la "5ª Simfonia de Beethoven i "El llac dels cignes" de Tchaikowsky.

Cal recordar que la banda ha estrenat obres de n'Enric Pastor: "El meu poble" i el pas-doble "Gaba-

llins"; hi ha el projecte d'estrenar aquest estiu, per Sant Bartomeu, un "Himne a Capdepera", encàrrec fet al Centre Cultural amb lletra d'en Pere Orpi. Cal afegir que n'Enric Pastor obtingué el 2n premi a un concurs de pas-dobles de l'Expo de Sevilla.

A la pregunta de quins projectes hi havia a curt i llarg termini contestaren, quasi al mateix temps, que les feia molta il·lusió anar a concursar a València amb "Sa nostra terra" de n'Enric Pastor; però les condicions estrictes del concurs són que la banda ha de ser de cinquanta músics, quan a l'actualitat és de trenta-cinc. Esperem que dins dos o tres anys aquest projecte ja es pugui realitzar.

Aquest final d'any anirem a Viena; com cada any continuarem anant a les Falles de València; seguirem fent intercanvis amb altres bandes de música, esdeveniments dels quals hem estat pioners ja que programàvem els concerts en tres parts, primer toca una banda, després l'altre i a la tercera part conjuntament; actuacions conjuntes amb la Coral S'Alzinar com en el projecte del Réquiem de Mozart i a algunes sarsueles.

Per acabar la conversa n'Enric i mestre Tomeu fan una crida a tota la gent que estima la música a que es faci soci del Centre Cultural, qüestió molt important per aconseguir una major independència econòmica i augmentar la nostra força.

No volem deixar de mencionar la intensa tasca que realitza en Tomeu Pellicer, president del Centre Cultural, persona molt preocupada per resoldre tots els problemes de la formació musical, amant incondicional de la música i gràcies al qual ha avançat moltíssim el funcionament d'aquesta agrupació musical.

V Serenates d'Estiu

J U L I O L ' 9 2

A. l e s 2 2 , 0 0 h .

JARDINS DE D. BARTOMEU MARCH

TORRE CEGA - CALA RAJADA

P R O G R A M A

2	OLEG DYNOV i ALLA SCHATZ bariton i piano. Russos	2
9	PARACELTUS QUARTET de Viena violí, viola, violoncel i baix	9
23	JOAN MOLL, KLAUS-PETER HAHN piano i violoncel	23
30	CLAUDI ARIMANY, JOSEP F. PALOU i Ma. ANTÒNIA GOMIS flautes i piano	30

dia 27 d'agost Concert extraordinari de
l'ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS "CIUTAT DE PALMA"

CAPUT PETRAE*

L'inquiet Joan Rai segueix conreant les seves curolles, sempre plenes de vida, apassionants. Actualment està perfilant una obra, Caput Petrae, que defineix com "un exercici per un espectacle teatral sobre la història de Capdepera.

El text, redactat en base a les cròniques històriques, està quasi llest; els fonaments estan posats, cal crear l'espectacle; cal adobar-ho amb sons, amb llum, amb efectes que estimulin els nostres sentits. En Joan ens convida a participar en un muntatge tan engrescador i tan nostre.

A continuació transcrivim el quadre segon de l'obra de teatre *Caput Petrae*.

Se il.lumina la figura de la Terra.

La Terra:

Fa dos anys que el Rei en Jaume I conquerí Mallorca. Menorca encara és musulmana. I, segons diuen les vells cròniques, aquell final de març de l'any del Senyor de 1231 vinguè a Caput Petrae per preparar la conquesta de Menorca.

S'il.lumina tot l'escenari. Som a la torre d'en Miquel Nunis. En escena el Rei en Jaume I, Ramon de Serra, comanador del Temple, Assalit de Gudar, baró aragonès, Bernat de Santa Eugènia, baró català i una alta dignitat eclesíàstica. Altre gent.

Mentre s'il.lumina tot l'escenari sonarà una trompeteria, com anunciant la presència del Rei.

Silenci.

Comença l'escena.

Jaume: —Nos ja som aquí, Ramon. Caput Petrae sembla terra deserta. Aquesta torre d'en Miquel Nunis és l'únic refugi.

Ramon: —Senyor ...

Jaume: —No, Ramon, nos no ens queixam per no tenir palau on hospedar-nos. Nos no hem vingut a gaudir d'aquest clima incomparable, tot el contrari. Nos som aquí per preparar la conquesta de Menorca. I és aquest lloc el punt més avinent que té el meu Regne de l'illa veïna.

Ramon: —Em permeteu, senyor, una suggerència abans de preparar l'estratègia?

Jaume: —Em plau que volgueu suggerir-me idees. Digau, Ramon, digau. Nos som tot orelles.

Ramon: —Si voleu, senyor, fer una bona campanya, enviau a Menorca, amb aquestes tres galeres que ens han portat fins aquí, uns missatgers que diguin als sarraïns d'aquelles terres que Vos sou a Mallorca, que heu vingut a Caput Petrae amb tot el vostre exèrcit i, que si volen entregar-se a Vos, estam disposats a acceptar la submissió i, si es resisteixen, molt a pesar vostre, ho pagaran amb la vida.

Jo crec, senyor, que assustant-los amb aquestes amenaces se vos sotmetran i Vos guanyareu amb l'afer honra i profit.

Jaume: — (No contesta, s'ho rumia. En senyal d'aprovació li posa un ama a l'espatlla).

Ramon: — Podríeu, mentre els missatgers son allà i per donar més credibilitat a l'estratagema, encendre fogueres per tota la costa. Els sarraïns pensaran que aquí hi teniu preparades totes les vostres forces.

Jaume: — *(Satisfet amb el pla)*. A nos ens plau la vostra idea, Ramon. I a vos?.

Bisbe: — Nos creim que l'estratagema és molt hàbil, però Nos, no podem donar-li el nostre plau. La missió de l'església no és tan sols conquerir bens materials, sinó també espirituals.

Jaume: — Sempre heu de posar entrebanca a les decisions de Nos?.

Bisbe: — Només volem recordar-os el deure de croat que teniu en aquesta guerra.

Jaume: — Nos no ho oblidam.

Bisbe: — A vegades Nos tenim la impressió de que sí. I nos volem recordar-vos, una vegada més, que l'enviat del Sant Pare, a més de la benedicció i tota casta d'indulgències, vos penjà al pit la creu de croat. No ho oblideu.

Jaume: — I vos no cal que oblideu la nostra situació.

Ramon: — Com a Comanador dels Templaris, senyor Bisbe, sé bé que la missió de les croades és conquerir i cristianitzar els pobles heretges ...

Bisbe: — *(Interrompent)* Per glòria de Déu i de la Mare Església.

Ramon: — Si. I de la Mare Església. Però, si vos ho sabeu bé, senyor bisbe, que la situació dels nostres exèrcits és precària i els homes que ens queden els necessitam per acabar de retra els sarraïns d'ací, que s'han fet forts a les muntanyes. No podem exposar-los a una aventura sense que abans aprovem noves estratègies. No ho creis així?.

Bisbe: — Pot ser que tingueu raó, però Nos tenim el deure de recordar que aquesta és una croada santa.

Jaume: — Què en pensau vos, Assalit de Gudar, de la suggerència d'en Ramon?.

Assalit: — Es enginyosa i astuta. Te la meva conformitat i aprovació, si és per això que m'ho heu demanat.

Jaume: — Per això, Assalit. I vos, Bernat de Santa Eugènia, que hi teniu que dir?.

Bernat: — Que també em plau, senyor, malgrat la disconformitat del senyor bisbe. I, com n'Assalit, te la meva aprovació. Cal jugar amb l'astúcia per estalviar carnisseries inútils. Si no surt bé, sempre ens queda la possibilitat de l'assalt amb les armes.

Jaume: — A nos també ens plau. I a Vos, senyor bisbe, no en senti plaer de dur-nos la contrària i menys encara contradir el deure que tenim de

croat; però cal mesurar amb seny totes les possibilitats que estan al nostre abast. Fer feudatària a Menorca no és conquerir-la. Nos tenim clara la diferència. A la cristianització la farem més tard. Ara no cal perdre temps. Que se presenti davant Nos l'alfaqir Salomó. Ell, com a coneixedor de la parla islàmica, enllestirà les credencials i el missatge que Nos volem donar a l'Alcaid de Menorca.

Salomó: — *(Entrant)* Senyor ...

Jaume: — Escriviu, Salomó: "Nos, rei de Mallorca per la gràcia de Déu, estant a Caput Petrae amb les nostre forces i per que no volem la perdició de l'Alcaid i les seves gents vos ordenam que vos acolligueu a la nostra protecció. Ja sabeu com han acabat els sarraïns que a Nos s'han resistit i, si vos sotmeteu, de la mateixa manera que estàveu abans sotmès al rei sarraí de Mallorca, us prendrem baix la nostra protecció. Però si preferiu la mort o la captivitat abans d'acollir-vos a la nostra gràcia, vostra serà la culpa i no podreu comptar amb la benevolència de Nos".

I ara, Salomó, feis les credencials a nom de Ramon de Serra, Comanador dels Templaris de Mallorca, Bernat de Santa eugènia i Assalit de Gudar.

Vosaltres tres, per ordre de Nos, cada un al cap d'una galera, sereu els portadors del missatge que Nos enviam a l'Alcaid de Menorca. Cal que partigueu de seguida. Nos esperarem aquí; si no anàs bé i fos necessari la nostra ajuda, vendríem ràpidament. Partiu en bona hora. Nos pregarem perquè la mar vos sigui pròspera al bon navegar.

Bernat: — Siau amb Déu, senyor.

Assalit: — Que Déu ens protegeu a tots.

Ramon: — Adéu, senyor.

Jaume: — Que Déu afavoresqui el nostres afers. *(surten els tres)*.

Jaume: — Salomó, que a la posta de sol, per voluntat de Nos, encenguin per tota la marina més de tres-cents punts de foc. Que creguin els menorquins que som aquí amb tot el meu exèrcit.

Salomó: — Tot és ferà com manau, Senyor.

Jaume: — I vos, bisbe, amb les vostres oracions, encomanau a Déu i a la Santa Mare Església la bona sort dels nostres missatgers.

Bisbe: — *(dona la benedicció pronunciant una llatina)*. Deus, te suppliciter deprecámur ut in navi fámulos tuos, repúlsis adversitatibus, portu semper potábili cursúque tranquílo tueáris. Per Dóminum nostrum.

Tots: — Amén.

Fosc.

Joan Ray

*No es permet la reproducció i representació total o parcial d'aquest quadre teatral.

ESPORTS.

JUDO.

Els passats dies 23 i 24 de maig s'han celebrat, a les instal·lacions del Poliesportiu de Getafe (Madrid), els campionats d'Espanya sub-17 de judo masculí i femení.

La selecció balear masculina estava formada per Cardell, Moragues, Barceló i Espiritusabto; la femenina per García, Hidalgo, Puigserver i Artigues, tots ells de diferents clubs de les nostres illes.

Desenvoluparen uns excel·lents parpers i, fins i tot, alguns passaren la primera eliminatòria. Maria Francisca Artigues Vives fou la gran triomfadora del nostre equip autonòmic després de passar cinc eliminatòries i, per suposat, batre a quasi totes les contràries per arribar al bronze. Al primer combat lluità amb la representant de Cantàbria, a la que guanyà per ippon de "koshi garuma", el segon ho guanyà a Castella -Lleó per ippon de "sukashi ichimata", el tercer a Madrid per ippon de "ho kesa gatame" i el quart, i ja a la porta final, ho va perdre amb la que seria campiona per ippon de

"uchi mata" i a la quinta ronda, disputant el bronze guanyà per "koka" a la representant de Catalunya.

Ma. Francisca té 15 anys d'edat i és d'Artà i duu uns vuit anys practicant el judo, sempre dirigida per Pep Mascaró, professor del club Renshikan. Hem de recordar que aquest club fa dos anys aconseguí un altre gran triomf nacional quan Santi Espiritusanto es proclamà subcampió d'Espanya de la categoria sub-15.

La màxima ambició de Na Ma. Francisca és perfeccionar les seves tècniques per aconseguir un altre triomf d'aquest nivell i, per suposat, examinar-se de cinturó negre, la graduació més preciosa per tots els que paratiquen judo.

VIDAL.

EL CUL DE MALLORCA (II).

En el primer capítol d'aquest "culebron", em vaig referir a la poca sort que tenen els nostres esportistes per haver nascut a Capdepera, poble que es caracteritza per la poca importància que dóna a l'esport i a les seves instal·lacions.

En sap greu, però les primeres discrepàncies ja han aparegut. Sembla que no tothom comparteix la meua opinió; això és natural i a mi em pareixen molt respectables les opinions dels altres. Tambè, naturalment, de la mateixa manera que hi ha hagut discrepàncies hi ha hagut opinions que s'han solidaritzat amb el meu criteri.

Malgrat els uns i els altres, segueix recollint el malestar de la "família esportiva gabellina", (família entre cometes) i, per tant, consider justificat escriure aquesta segona part de la història. I encara és possible, tot depèn de la rapidesa amb què esdevinguin els aconteixements, que s'hagi de publicar una tercera part.

Que ningú pensi que la meua intenció és criticar i treure punta a temes que interessin poc i a poca gent. No, no és aquesta la meua tàctica, al manco en aquesta ocasió. Me limit a exposar unes dades, xifres, fets i coses deixades de fer. Si qualcú creu que faig crítica destructiva, va equivocat.

"El cul de Mallorca (segona part)" vol tocar un tema del que, segurament, ja se n'ha parlat massa a les darreres setmanes. Potser, però, resulti entretengut per a aquells a qui agraden les estadístiques. El tema no és altre que el Pressupost de l'Ajuntament de Capdepera (capítol d'esports). Si a la primera part comparava la situació d'avantatge esportiva d'Artà respecte de Capdepera, ara, sense ànim de crítica ni desprestigi vers els nostres pressuposts, vaig a desenvolupar i comparar l'esmentat apartat d'esports del Pressupost de Son Servera i Capdepera.

CAPDEPERA

48 TRANSF. FAMILIES I INSTITUCIONS SENSE ANIM DE LUCRE:

- VARIS: (F 45).
- ESCOLAR B.
- ESCOLAR F.
- JUDO
- PETANCA
- COLOMBOFILA
- PICHON
- FUTBITO
- BASQUET
- GOLF CAMPIONAT

TOTAL 2.600.000'- Ptes.

ACLARIMENTS PARTICULARS:

-Escarlar B. : Aquesta "B" és possible que signifiqui bàsquet. Si és així, aquesta secció desapparegué i anteriorment se li dedicaven 100.000 pessetes.

-Escarlar F. : Sefurament la "F" signifiqui futbol.

Essent així, se li dediquen 500.000 pessetes que són per pagar els monitors dels equips inferiors, per bé que a vegades amb aquests doblers s'hagin pagat despeses corrents o s'hagi cobert el deficit.

-Judo: Trofeus campionat infantil.

-Petanca: Ja no hi ha cap club federat i sols es practica a nivell de 3a. Edat.

-Colombofilia: ?

-Pichon: Dues tirades a l'any, les de Sant Bartomeu i la Càmara Agrària. Es paga un trofeu, cartutx d'or i plata.

-Bàsquet: Desaparegut.

-Golf campionat: Se suposa que deuen ser trofeus ja que, igual que en vela, la participació popular en aquesta especialitat va esser escassa.

El total del pressupost de Capdepera podrà esser repartit segons el criteri del regidor d'esports entre les especialitats abans esmentades, no existint partides concretes per a cap apartat.

SON SERVERA

-SOCIETAT COLOMB. MENSAJERA SERVERENSE	100.000 Ptes.
- SOCIETAT CAÇADORS LA VEDA DE SON SERVERA.....	800.000 Ptes.
-AJUDA A M. ROSA ANDREU (TENNIS)	50.000 Ptes.
-BADIA DE SON SERVERA - CALA MILLOR	2.000.000 Ptes.
-CLUB TENNIS SON SERVERA CA'N SIMO	300.000 Ptes.
-CLUB BASQUET SON SERVERA	540.000 Ptes.
-CLUB VOLEIBOL SON SERVERA CALA MILLOR	245.000 Ptes.
-PENYA BAR MARGARITA SERVERA	75.000 Ptes.
-PENYA SON SERVERA	75.000 Ptes.
-UNIO CICLISTA SON SERVERA	150.000 Ptes.
-MOUNTAIN BIKE	50.000 Ptes.
-CENTRE ESTUDI JUDO RENSCHINKAN	200.000 Ptes.
-TIR AMB ARC SON SERVERA	35.000 Ptes.
-PENYA MOTORISTA SON SERVERA	150.000 Ptes.
TOTAL.....	4.770.000 Ptes.

A Capdepera, igual que a Son Servera i molts d'altres pobles, també es paguen les despeses d'aigua, llum i manteniment d'instal.lacions. La partida corresponent, a Capdepera puja fins a 2.500.000 pessetes.

Existeix, igualment, una partida de 200.000 pessetes per el lloguer de la pista de cavalls "Es Cavaller". També hi ha una partida oberta de 100.000 pessetes per si hi hagués la

possibilitat de començar el poliesportiu.

Bé, per a aquesta segona entrega crec que ja n'hi ha prou. Que cadescú tregui la conclusió que vulgui de la comparació que hem fet en aquesta segona entrega del "Cul de Mallorca".

BIEL TORRES

ATLETISME:

Els passat 13 de juny es celebraren les finals insulars d'atletisme d'Iniciació, Benjamí i Aleví.

La representació del nostre municipi fou prou nombrosa;

Iniciació:

40 m.: Marcos Estelrich, Biel Mestre, Lorena Pérez i Joan Vicens.

600 m.: Juan Sanchez.

Llargada: Xavier López i Adela Carmona

Benjamí:

60 m.: Xavier Terrassa i Vanessa Pons.

Pes: J Josep Mirò i Ma. Elionor Hernández.

4x60: Xavier Terrassa i Vanessa Pons.

Aleví:

60 m.: Toni Morey, Marcos Pascual, Cristina Hermosa i Noemí Riera.

2000m.: Abraham Cebrian i Nuria Serra.

Llargada: Cristian Torres i Ant. Ma. Puig

Alçada: Manuel Zarallo i Ma. José Garau.

Pes: Fco. Javier Canchado i Ant. Ma Alzina.

4x60: Toni Morey, Marcos Pascual, Cristian Torres i Llorenç Serra.

Nuria Serra, Cristina Hermosa i Noemí Riera.

Amb aquesta prova s'acaba el curs i l'escola esportiva prepara el proper any, unavegada consolidada la seva actuació. Hem de destacar la gran acollida entre els joves. A atletisme han participat: Iniciació 34 nins, Benjamí 40, Aleví 25, Infantil 9 i Cadet 6. En total 124 al.lots han gaudit d'aquest esport olímpic realitzant 381 actuacions.

Rio'92.

La cimera de la Terra.

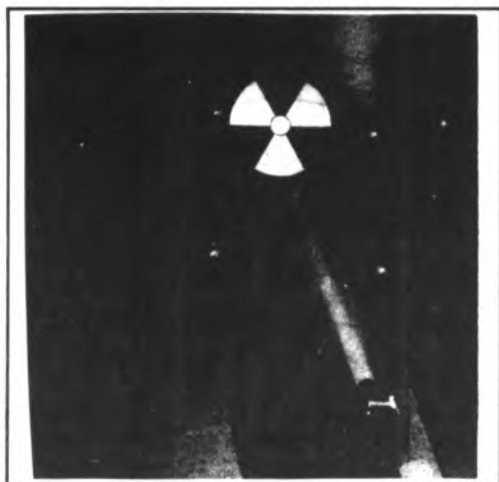
A Brasil es trobaren, des del 1 al 15 de juny, els màxims responsables de la política ambiental de tots els països del món. La cimera de la UNCE (Conferència de les Nacions Unides del Medi Ambient) a rio de Janeiro volia ésser "un gran aconteixement que quedaria marcat a la Història com el principi d'una nova etapa de la Humanitat", i ha quedat en una ximple declaració de bones intencions, i poc més.

La cimera mundial estava convocada per diversos motius, un d'ells era "la carta de la Terra", una declaració o constitució mundial per a protegir el Medi Ambient. Per que arribi a ésser realitat s'estudia la possibilitat de que s'apliquin sancions econòmiques als països que l'incumplequin.

Els altres punts rellevants de la cimera, és el Tractat del Canvi Climàtic i el de Biodiversitat. Tots dos han tingut una acceptació generalitzada, quasi tots els països els han recolzats, però és notable el fet que els Estats Units no signaren els acords i la CEE ho va fer amb reticències. Així els EE.UU., un dels països més contaminants de la Terra, quedà aïllat i la seva política ambiental en entredit. S'ha comprovat que les nacions riques xerren molt de medi ambient, a ca seva, i d'ajudes al Tercer Món, però a l'hora de l'acció posen al davant els seus propis interessos, el manteniment de privilegis socials i econòmics, i l'explotació neocolonial.

Un altre conveni, el dels boscos, no arribà a plantejar-se ja que les reunions prèvies a la cimera es trobaren amb greus dificultats per arribar al consens mínim necessari.

El tractat del Canvi Climàtic, va sortir de la necessitat d'aturar el creixent augment de la temperatura atmosfèrica,

el planeta verd.

l'emissió de gasos contaminants i la destrucció de la capa d'ozó. Es pretén reduir les emissions de CO2, per l'any 2.000, als nivells de l'any 1.990.

El conveni de Biodiversitat, pretén que tots els éssers vius del planeta (plantes, animals, microorganismes i , inclús, les races i tribus indígenes) siguin protegits i s'aturi el procés que ha duit a l'extinció a un elevat nombre d'éssers vius.

S'ha batiat la Conferència de Rio com "la Cimera de la Terra" maximitzant la seva importància . És la darrera oportunitat per reconduir els grans problemes que ens afecten. Si és cert que no supondrà una solució definitiva, bàsicament per qüestions econòmiques, hem de reconèixer que asseure a tots els països reeconeixent ésser co-responsables de l'accelerada malaltia del planeta Terra, és una gran passa envant.

La vida que ha necessitat milions d'anys per aparèixer i desenvolupar-se, al nivell i diversitat actual, pot desaparèixer en uns segles si seguim al mateix ritme destructiu .

La paraula "desenvolupament sostingut" és la clau. Per això les ONG's (Organitzacions no governamentals han organitzat el FORO GLOBAL '92, ja que consideren que els problemes del Medi Ambient i les seves solucions afecten i necessiten de tota la societat, no només dels governants.

RIO

Grup dels cents.

La declaració de Morèlia.

Una trobada única s'ha produït. per primera vegada, els ambientalistes, els científics, els representants dels pobles indígenes d'Amèrica, els activistes polítics i els escriptors de vint països reunits a Morèlia (Michoan, Mèxic), han examinat l'estat del món, aprop ja del fi del segon mil.leni. Ho han fet independentment, però sense excepció, cada participant exposà la seva preocupació perquè la vida al nostre planeta corr un gran perill.

24.000 mil.lers de tones de sòl fèrtil de la Terra es perden any rera any. Si la deforestació i erosió continuen, a l'actual ritme, els científics asseguren que pel final de la dècada la Terra no tindrà més sòl per conrear, mentres el món augmentarà la seva població en 1000 milions d'essers humans.

El desastrós accident de Xernòbil (1986) que per la

seva força radioactiva afectà, en diferent grau, a 35 milions de persones, ha estat un dels més de cent accidents nuclears que hi han hagut als 80. Dins aquesta trobada, a prop del fi del mil.leni, el científic responsable de la neteja de Xernòbil declarà que, al manco, tres accidents nuclears de la magnitud de Xernòbil podrien produir-se abans de l'any 2.000.

El 70% de la població mundial viu dins les cent milles de la costa dels mars i oceans. El malbaratament dels combustibles fòsils del món industrialitzat està, ràpida i irreversiblement, canviant el clima global.

El creixent increment del nivell de la mar i l'encalament de la Terra durà a inundacions massives de les àrees costaneres creant milions de nous "refugiats ambientals" a una escala planetària semblant a la que anualment hi ha a Bangladesh.

La supervivència humana depen de la biodiversitat biològica. Al pas de la destrucció ambiental i, en particular, de la crítica desaparició dels boscos tropicals a Amèrica, Àsia i Àfrica, estarem perdent la manco un milió d'espècies vives en els pròxims 10 anys i una quarta part de totes les espècies vives de la Terra d'aquí a 50 anys.

Noltros, els participants de la trobada a Morèlia, demanam urgentment als líders del món que participen a la cimera de la Terra (que es durà a terme en Juny de 1992 a Brasil) que es comprometin a aturar l'ecocidi i l'etnocidi. Així mateix noltros proposam la creació d'una Cort Internacional del Medi Ambient parecuda al Tribunal Internacional de Justícia de La Haya.

El 20% de la població del món consumeix el 80% de la riquesa i és responsable d'un 75 % de la contaminació. Noltros creim que hi ha suficient tecnologia i coneixements a l'abast, per reduir aquesta injusta manca d'equitat en el repartiment de la riquesa.

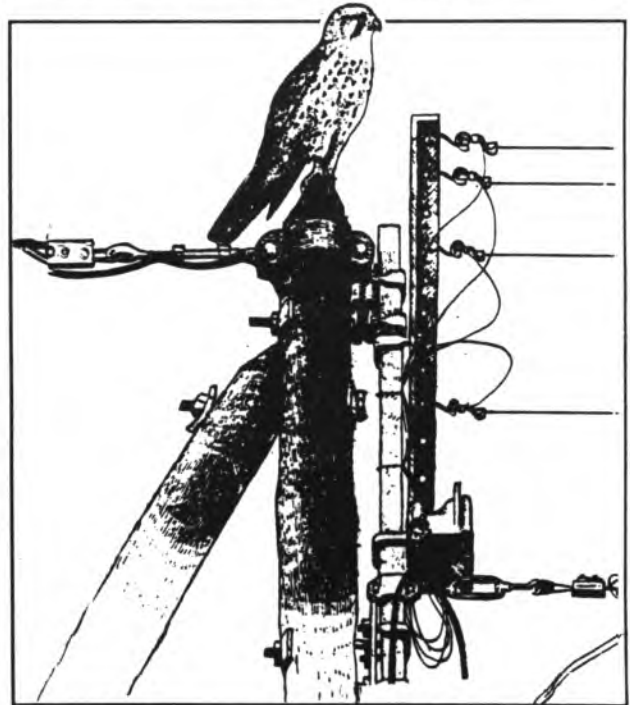
Demanam una transferència efectiva del coneixements i recursos tècnics del Nord al Sud, i no únicament de tecnologia obsoleta i indústria ineficaç. S'ha d'aturar immediatament, el tràfic internacional de deixalles tòxiques i reduir els abocaments als rius i mars produïts pels residus industrials i humans, i eliminar l'exportació de productes químics i "pesticides" prohibits a països necessitats del Tercer Món. La transferència d'informació i medis que permetin a la gent establir la residència individual i voluntàriament ha d'ésser un fi.

Les societats tradicionals són generalment les millors administradores de la biodiversitat. Durant els darrers 500 anys, el coneixement i els drets dels pobles nadius americans han estat ignorats, tant a Amèrica com a la resta del món. Aquestes minories, que han estat explotades pels seus propis països, són la clau per la preservació de la diversitat biològica i cultural. Deploram la contaminació cultural i la pèrdua de tradicions que han duit a la desnaturalització de la vida, deixant als éssers humans per la intensitat del mercat massiu, vulnerables a les pressions d'un totalitarisme econòmic i polític, i als hàbits del consumisme i desperdici que posen en perill la Terra.

A la cimera de la Terra de juny de 1992, noltros

deanmam als líders mundials que signin la convenció del canvi climàtic global. Els països industrialitzats deuen fer un compromís mínim per reduir un 20 % les seves emissions de CO2 per l'any 2.000. Noltros insistim en la implantació rigurosa del protocol de Montreal sobre la protecció de la capa d'ozó.

Tambè demanam que es signi una convenció per protegir la diversitat biològica, i que hi hagi un progrés concret en les converses per un tractat forestal mundial. La reconeguda bogeria econòmica del poder nuclear i la probabilitat d'un futur i catastròfic accident de tipus ambiental, demanen que es substitueixi l'energia nuclear per una energia segura, neta i eficient. Així mateix és urgent que els complexos militars aturin la proliferació d'armes nuclears, químiques i biològiques i aportin un percentatge important de les despeses militars en inversió per la seguretat ambiental.

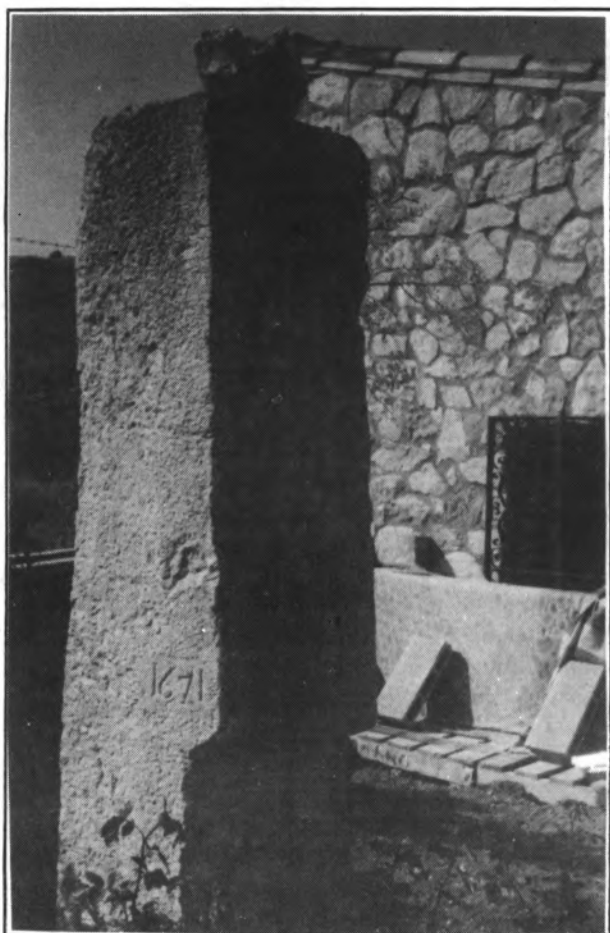
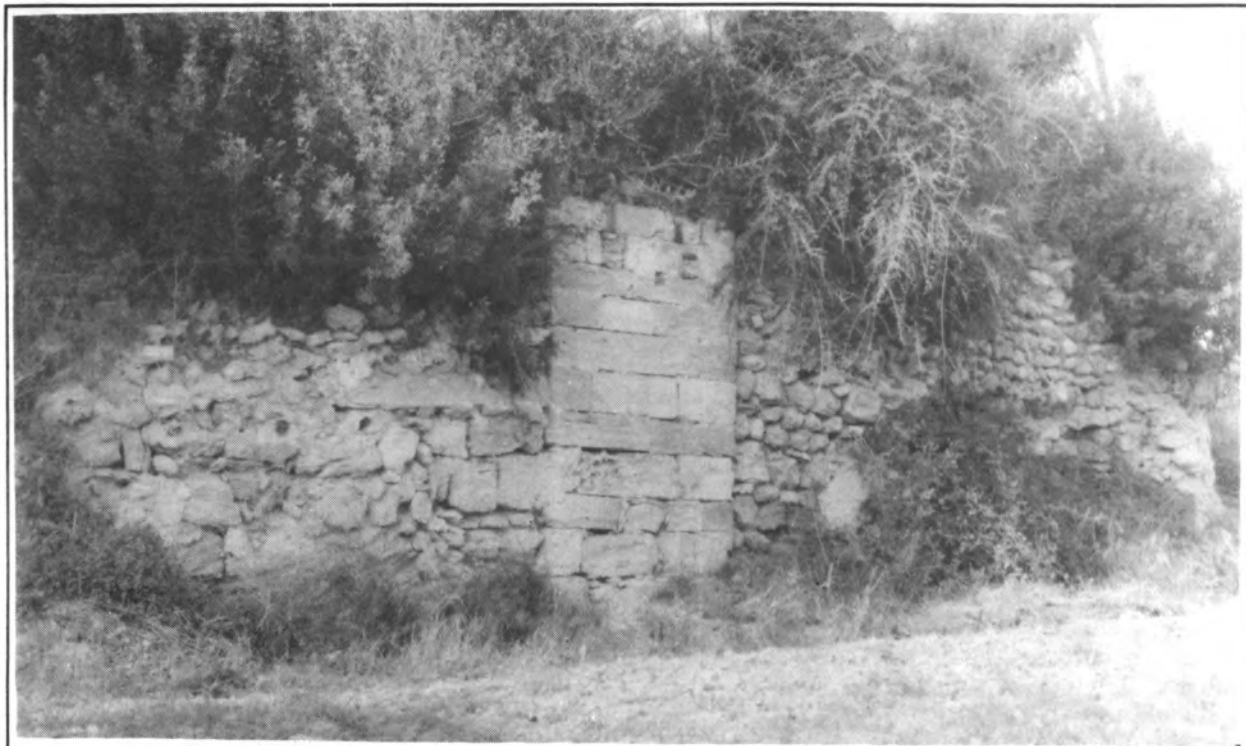

Per fer possible aquesta demanda demanam que es posi fi al secret i s'accepti el dret a la llibertat d'informació en tots els aspectes referits al medi ambient. Els participants a la trobada de Morèlia, a prop del fi del mil.leni, desitgem subratllar que la destrucció ambiental no es pot limitar a un estat o nació determinada. Noltros recolcem als nostres col.legues escriptors, ambientalistes, científics, membres de comunitats indígenes i a tots els preocupats per l'ecologia, que s'afegesquin a noltros per demanar la creació d'un Tribunal Internacional Medi Ambiental, davant el qual les activitats criminals contra el medi ambient, puguin ésser duites a l'atenció pública.

La segona meitat del segle XX s'ha caracteritzat pels moviments d'alliberació interhumans i la darrera dècada del segon mil.leni estarà marcada pels moviments d'alliberament interespecies, mitjançant els quals podrem accedir, qualsevol dia, a una vertadera igualtat vivent.

IMATGES DEL NOSTRE PATRIMONI

Molí de can Pedrera

A la vall de Canyamel, a l'indret on acabava la síquia de can Deià, hi havia un molí draper. Desconeixem el funcionament d'aquest tipus de molí. La matèria prima seria el lli i el cànym, dues plantes que es conreen a llocs humits: basses, estanys, albuferes i marges dels torrents.

La reconstrucció d'aquest molí seria, actualment, una tasca quasi bé arqueològica. L'actual propietari de la finca, un empresari serverí, ha col.locat dins el jardí un dels suports de la premsa del molí, on hi ha gravat l'any 1671. L'utilització del ferro dins l'indústria i l'arquitectura és un fet gairebé recent; antigament quasi tot es feia amb pedra i fusta. Aquesta columna de pedra viva és tot un símbol de la desapareguda indústria artesana.